

Nr 236.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1927.

Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1927.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag angående reglering av reservpersonalens avlönings- och pensionsförmåner m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 128.)

Till Konungen.

Under punkterna 11 och 80 av fjärde huvudtiteln i den till riksdagen avlätna, den 4 januari 1927 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1927—1928 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition angående reglering av reservpersonalens pensions- och avlöningsförmåner m. m., som kunde komma att avlätas till riksdagen, beräkna ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat till 380,000 kronor och ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal till 120,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1927 dagtecknad proposition (nr 227) under återopande av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels godkänna de av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll förordade grunder för avlöning till reservpersonalen under tjänstgöring,

dels besluta, att pensionen skall utgöra för förtidsavgången och i reserven utnämnd officer (likställd) 900 kronor samt för förtidsavgången och i reserven utnämnd underofficer (flaggkorpral) 672 kronor,

dels godkänna vad departementschefen med avseende å pensionernas utgående i övrigt föreslagit,

dels i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat med oförändrat belopp, 380,000 kronor,

dels ock öka ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal, nu 117,000 kronor, med 3,000 kronor till 120,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen

dels en motion (I: 334), däri hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla om förslag till nästa års riksdag angående de ytterligare åtgärder, som kunna anses erforderliga i syfte att dels säkerställa det såsom erforderligt beräknade årliga tilloppet av nya reservofficerare vid armén, dels motverka den starka avgången från reservofficersbanan;

dels ock tvenne likalydande motioner (I: 335 och II: 453) däruti hemställts, att riksdagen med anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 227 angående reglering av reservpersonalens avlönings- och pensionsförmåner m. m. måtte bland annat medgiva,

att officer eller underofficer i reserven, vilken till följd av skada eller sjukdom, som ådragits utom tjänstgöringen, icke kunnat fullgöra honom åliggande tjänstgöringsskyldighet, skall vara berättigad att av reservpensionen uppbära så stort belopp, som svarar mot av honom fullgjord tjänstgöring, med rätt för honom eller, därest han avlider, innan han uppnått den för rätt till pension stadgade levnadsålder, hans efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att i stället för pensionsförmånerna utbekomma ett mot dessas efter 5 procent kapitaliserade värde svarande belopp,

samt att arméns reserver tillhörande förtidsavgången personal för sig och efterlevande tillerkännes samma rätt att utbekomma pensionens kapitaliserade värde, som tillerkännes övrig personal i reserven.

I fråga om reservpersonalens *avlöningsförmåner under tjänstgöring* har departementschefen anslutit sig till ett av försvarsväsendets lönenämnd avgivet förslag, som i stort sett går ut på att bringa nu gällande förskrifter i närmare överensstämmelse med 1921 års avlöningsreglementen för den aktiva militärpersonalen.

Vad *pensionsförmånerna* angår, har departementschefen i överensstämmelse med av pensionskommittén och lönenämnden framlagda förslag tillstyrkt, att reservpensionen skall bestämmas till 900 kronor för officer eller vederlike samt 672 kronor för underofficer. I övrigt har departementschefen endast förordat en mindre jämkning i 1915 års riksdags beslut i denna del.

Departementschefen har vidare framlagt förslag om villkoren för de *nya förmånernas tillämpande på redan i reserven anställd personal*.

Anslagen till arméns personal över stat och till marinens reservpersonal hava av Eders Kungl. Maj:t i riksstaten för budgetåret 1927—1928 beräknats till 380,000 kronor, respektive 120,000 kronor. Härefter har någon ändring nu icke blivit ifrågasatt.

Eders Kungl. Maj:ts förslag beträffande *avlöningsförmånerna under tjänstgöring* för reserven tillhörande personal har riksdagen ansett sig böra bifalla.

Vad därefter angår *pensionsförmånerna* för reservpersonalen, vill riksdagen erinra om att riksdagen i samband med den nya försvarsorganisationens antagande beslöt, att förtidsavgången och i reserven utnämnd personal skulle efter uppnådda 55 års ålder erhålla pension, officer med 600 kronor och underofficer med 400 kronor. Enligt de hittills gällande bestämmelserna utgör reservpensionen 300 kronor för officer och 200 kronor för underofficer. Förutom pensionstillägg erhåller emellertid reservpensionstagare för närvarande vissa pensionsförhöjningar enligt 1925 års kungörelse angående ny pension. Sammanlagt uppgår reservpensionen med såväl pensionstillägg som pensionsförhöjningar till 768 kronor för officer och 672 kronor för underofficer. Därest såväl pensionstillägg som pensionsförhöjningar medgäves å de av riksdagen i beslutet om den nya försvarsorganisationen fastställda pensionsbeloppen, skulle reservpensionen för officer uppgå till 996 kronor och för underofficer till 792 kronor. Eders Kungl. Maj:t föreslår nu, att pensionsbeloppen skola bestämmas till 900 kronor för officer och 672 kronor för underofficer. Dessa pensioner skulle anses såsom nyreglerade och varken pensionstillägg eller pensionsförhöjning ifrågakomma. Med hänsyn till vad sålunda anförts beträffande pensionsbeloppen och i beaktande av angelägenheten av att tillgodose behovet av reservbefäl, har riksdagen icke ansett sig böra vidtaga någon ändring i Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

I fråga om kapitalisering av pensionens värde medgav 1925 års riksdag beträffande i reserven utnämnd personal ävensom i fråga om flottans reserv tillhörande förtidsavgången personal *dels* att därest beställningshavare, vilken fullgjort honom åliggande tjänstgöringsskyldighet, avlede, innan han uppnått den för rätt till pension stadgade levnadsålder, skulle till hans efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare utbetalas ett mot pensionens vid tiden för dödsfallet efter 5 procent kapitaliserade värde svarande belopp, *och dels* att den, som fullgjort sin tjänstgöringsskyldighet, skulle vid viss tidpunkt, olika i olika fall, äga utbetomma i stället för pensionen ett mot dennas efter 5 procent kapitaliserade värde svarande belopp. Härutinnan har Eders Kungl. Maj:t nu icke ifrågasatt någon ändring. I motionerna I: 335 och II: 453 har emellertid yrkats, att förtidsavgångna vid arméns reserver skulle likställas med vid flottan förtidsavgången personal beträffande rätt att utbetomma pensionens kapitaliserade värde. Den år 1925 beslutade skillnaden mellan å ena sidan förtidsavgången personal vid armén och kustartilleriet och, å andra sidan, dylik personal vid flottan grundar sig på ett av försvarsrevisionen i detta hänseende framlagt förslag. Att nu på grund av ett motionsvis framfört yrkande göra ändring i vad 1925 års riksdag i förevarande avseende

beslutat, anser riksdagen icke lämpligt, men förutsätter att Eders Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på det i motionen framförda spörsmålet.

I förenämnda motioner I: 335 och II: 453 har därjämte yrkats, att den, vilken till följd av skada eller sjukdom, som ådragits utom tjänstgöringen, icke kunnat fullgöra honom åliggande tjänstgöringsskyldighet, skulle vara berättigad att av reservpensionen utfå så stort belopp, som svarade mot av honom fullgjord tjänstgöring med rätt för honom eller, därest han avlede, innan han uppnått den för rätt till pension stadgade levnadsålder, hans efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att i stället för pensionsförmånerna utbekomma ett mot dessas efter 5 procent kapitaliserade värde svarande belopp. Då fall kunna förekomma, där det skulle vara obilligt, om vederbörande av angivna orsak skulle gå miste om varje pensionsförmån, anser riksdagen lämpligt att i så måtto tillmötesgå motionärerna, att Eders Kungl. Maj:t må äga bereda vederbörande dylik förmån i fall, där så med hänsyn tagen till den tjänstgöring, som fullgjorts, finnes skäligt, varvid dock som villkor torde böra uppställas, att hindret för tjänstgöringsskyldighetens fullgörande i övrigt skall hava oavbrutet förelegat och vara av militärläkare vederbörligen styrkt.

Vad därefter beträffar frågan om *de nya avlöningsförmånernas tillämpande i fråga om redan i reserven anställd personal*, har riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan. Ej heller föranleder vad av Eders Kungl. Maj:t föreslagits beträffande tillämpningen av *de nya pensionsförmånerna å den nuvarande reservpersonalen* någon erinran, utom såvitt avser personal, som för närvarande icke är underkastad någon fredstjänstgöringsskyldighet och i följd härav ej heller tillförsäkrad pension. Sistnämnda förhållande äger rum i fråga om dels sådana i flottans och kustartilleriets reserver utnämnda officerare, som genomgått sjökrigsskolan, men icke vunnit anställning på aktiv stat, dels nämnda reserver tillhörande förtidsavgången personal, dels ock slutligen i samma reserver utnämnda underofficerare.

I fråga om nyssnämnda i flottans och kustartilleriets reserver utnämnda officerare ävensom den samma reserver för närvarande tillhörande förtidsavgångna personalen förutsättes av Eders Kungl. Maj:t såsom villkor för de nya pensionsförmånernas tillgodonjutande allenast, att vederbörande skall befinna sig i den ålder, att han blir skyldig i reserven fullgöra åtminstone en repetitionsövning. Det torde emellertid vara befogat att beträffande sådan hithörande personal, vars fredstjänstgöringsskyldighet i reserven skulle begränsa sig till endast en repetitionsövning vid flottan eller två repetitionsövningar vid kustartilleriet, ytterligare i förevarande hänseende uppställa den fordran, att vederbörande före de ändrade bestämmelsernas ikraftträdande på aktiv stat eller i reserven fullgjort tjänstgöring under viss, ej alltför kort tid. Härutinnan synes lämpligen böra krävas av personal tillhörande flottans reserv minst 3 års och av personal tillhörande

kustartilleriets reserv minst 2 års föregående tjänstgöring på aktiv stat eller i reserven.

Beträffande de nuvarande till kategorien i reserven utnämnda hänförliga underofficerarna i flottans och kustartilleriets reserver utgöras dessa av sådant manskap, som i samband med eller efter avgången från fast anställning utnämnts till underofficerare i reserven utan skyldighet att därstädes underkasta sig någon utbildning eller annan fredstjänstgöringsskyldighet. De förhållanden, under vilka denna personal sålunda inträtt i reserven, synas böra föranleda därtill, att densamma ställes utanför de nya bestämmelsernas tillämpningsområde.

Vidkommande den av Eders Kungl. Maj:t verkställda *beräkningen av anslagen* till arméns personal över stat och till marinens reservpersonal har riksdagen intet att häremot erinra. De av riksdagen gjorda jämkningarna beträffande reservpersonalens pensionsförmåner torde icke inverka på anslagsberäkningen. Ifrågavarande anslag böra således i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptagas med de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppen, 380,000 kronor, respektive 120,000 kronor.

I övrigt har departementschefens yttrande icke givit riksdagen anledning till särskilt uttalande.

Vad slutligen beträffar den i motionen I: 334 gjorda framställningen angående *yttre åtgärder i syfte att säkerställa det såsom erforderligt beräknade årliga tillloppet av nya reservofficerare vid armén* och för att motverka den starka avgången från reservofficersbanan, har riksdagen velat framhålla, att genom de här ovan omnämnda, av riksdagen beslutade förändringarna i nu gällande avlönings- och pensionsbestämmelser reservpersonalens ekonomiska förmåner för framtiden avsevärt förbättras. Riksdagen, som anser lämpligt, att någon erfarenhet vinnes rörande de förbättrade förmånernas inverkan på reservbefälsrekryteringen, är därför icke beredd att bifalla det motionsvis framlagda förslaget om ytterligare åtgärder för säkerställande av reservofficersrekryteringen vid armén. Givetvis förutsätter riksdagen dock, att Eders Kungl. Maj:t det oaktat ägnar denna fråga sin uppmärksamhet.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen dels godkänt de av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 18 mars 1927 förordade grunder för avlöning till reservpersonalen under tjänstgöring;

dels beslutat, att pensionen skall utgöra för förtidsavgången och i reserven utnämnd officer (likställd) 900 kronor samt för förtidsavgången och i reserven utnämnd underofficer (flaggkorpral) 672 kronor;

dels godkänt vad departementschefen i avseende å pensionernas utgående i övrigt föreslagit, dock med iakttagande av vad riksdagen här ovan anför;

dels i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptagit ordinarie för-

slagsanslaget till arméns personal över stat med oförändrat belopp 380,000 kronor;

dels ock ökat ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal, nu 117,000 kronor, med 3,000 kronor till 120,000 kronor.

Stockholm den 31 maj 1927.

Med undersätlig vördnad.
